За Самостійну Соборну Українську Державу! — Воля Народам! Воля Людині!

ДОБРОЛЮБ

ВИДАЄ ПОЛІТИЧНИЙ ВІДДІЛ УПА

РІК I. — ВЕРЕСЕНЬ 1943 Р. — Ч. 3.

Степан Петрів.

За Державу!

„Тільки кулак і сила українського меча дозволили нашим предкам закопати раз в землю кінь над берегами Дніпра".

(М. Володимирський).

Українське військо, народжене цілої історії української нації, завжди було її провідною і найвищою державно-творчою силою, і воно — тим твердим кулаком, що безпощадно розбиває і черевичує шкідників України, які посеред, хоражебудь по її землю, на багатстві. У кожній історичній добі українське військо підносило свої завдання супротив власного народу з повним розумінням і піддавстю й тому воно завжди було і є символом політичної зрілості народу та його життєдатності.

У княжій добі основу під Київську Державу положив український меч у руках українських вояків — „хоробрих русинів". Українське військо княжої доби — це насамперед борці за щастя і добробут рідної країни, не незламні лицарі, всеїдані Батьківщині та її інтересам. Доля й честь рідної землі — це для них найвищий наказ і найсвятіший обов'язок. Під гаслом — „Поляжемо, а не осоромимо землі нашої" — зберігається воно під прапором своїх хоробрих полководців — князів українських. Завдяки двосічним мечам княжої дружини росла й розвивалась українська культура, а український плуг спокійно краяв широкі степи, закріплюючи раз назавжди здобутки українського меча.

І хоч під сильними ударами монгольських племен зі сходу і угро-фінської — Московії — і зникла княжа держава, хоч тривала на деякий час українська зброя — лицарський лук в українському народі не погас. Не раз спалахував він у збройних повстаннях проти московського та польського займанців, що, поділивши між собою Україну, витягали з неї останні соки. Але в усій своїй величі й завзятті розгорівся він у козацькій добі, охоплюючи собою ціну України.

У XVI-му ст. польський наїзник вже до того допекуляв українцям, що терпіти довше не вистачало сили. І тоді, в час воєнного політичного, культурного та економічного поневолення, в час диких грабежів і мордування українського населення на великій території, в час, коли ніде кинуті українські оселі польський загарбник перемінив у руїну — на Диких полях родиться українська збройна сила, що своєю священною ціллю ставить визволення рідного народу спід лядського ярма. Ця сила — це козацтво. Коли з'явився Великий Богдан і станув на чолі його, з народу зродженого у дні найбільших його страждань, українського козацького війська, вся Україна

запалила вогнем повстання. Безпощадно нищив і гнав Хмельницький польського займанця і на очищеній від ворога землі збудував Українську Козацьку Державу. „Виб'ю з ляцької неволі весь український народ"—ось клоча Хмельницького, що найкраще з'ясував, за що боролось козацтво. „За волю і віру православну" (у тодішньому розумінні православний і українець — це одне й те саме, у відрізненні від католика — ляха), боролось воно, не жалючи своєї крови, своїх голів. І знову встала Українська Держава не завдяки співпраці, союзам і братанням з наїзником, а завдяки крові й козацькій шаблі у твердих козацьких руках. Не згасає лицарський дух серед українців і після упадку Української Козацької Держави. Він знову ж спалахує у збройних зривах — повстаннях українського народу таких, як Гайдамаччина, Коліївщина. Усю Україну охоплює він під час світової війни 1914-18 рр. Під кличем „війна за волю України" організується українське військо, що залишається вірне ідеї державності впродовж цілих визвольних змагань. Українська Держава, що повстає в тому часі, — це також у великій мірі заслуга українського війська. Воно своєю кров'ю знову записало в історію народів великими буквами призабуте і старанно вимуване наїзниками ім'я України. Кермістю, бойовою чинністю, витривалістю, відвагою та героїчною посвятою цілком хоронила українська армія часів визвольних змагань княжому і козацькому лицарству.

А сьогодні, після двадцятилітньої перерви, підчас якої український народ вів революційну боротьбу з усіма окупантами України, знову віджив і загорівся лицарський дух серед українців. „Не дамо посоромити землі української" — старий клич Святослава, стає сьогодні знову кличем дня. Українську землю знову шматують і виривають один одному з рук московські та німецькі імперіалісти. Безневинний український люд стогне під важким чоботом підлого займанця. Горять наші села, ллється невинна кров помордованих дітей, жінок, батьків і синів наших. Удесятеро гірший стан, більша руїна, як перед повстанням Козаччини. І український народ так, як тоді, сказав рішуче слово —досить! Не хочемо і не будемо довше терпіти наруги й знущання нахабних загарбників, не хочемо й не будемо рабами Москви, Берліну чи Варшави, а хочемо бути і будемо панами у власній державі на власній землі.

Як завершення невідмінної постанови народу зродилось рідне військо, цей єдиний чинник, що вже не раз в історії України прогнав чужинців — займанців і клав основи під будову власної держави українського народу на його власних землях. Напоєне лицарським духом дружинників і козаків, сповнене любов'ю до Батьківщини, а ненавистю до диких грабіжників — займанців повстало українське військо — Українська Повстанча Армія — щоб прадідним мечем прогнати наїзника з рідної землі, а рідному народові дарувати волю. У своїх цілях і змаганнях УПА — рідня дитина лицарів княжої, козацької та останньої визвольної доби. І вона бореться, як боролись вони, за честь і славу, за волю і долю українського народу. Бореться проти імперіалістів — загарбників, СССР і Німеччини, що поневолили Україну та закріпостили численні народи Європи й Азії. Бореться за світле майбутнє українського й інших поневолених народів, за їх мирне та спокійне життя на власних землях, у власних державах. Бореться за Українську Самостійну Соборну Державу.

УПА бореться:

ЗА НОВИЙ СПРАВЕДЛИВИЙ МІЖНАРОДНИЙ ЛАД І ПОРЯДОК В СВІТІ, ПОБУДОВАНИЙ НА ПОШАНУВАННІ ПРАВ КОЖНОГО НАРОДУ ТА ЙОГО НЕЗАЛЕЖНИЙ ВСЕСТОРОННІЙ РОЗВИТОК У ВЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ ФОРМАХ.

На фронтах УПА

На СУЗ.

ДО УПА в липні і серпні 1943 р. на всіх теренах поширилися і зросли як відносно німців, так і большевицьких партизанів. УПА невадно розправляється також з німецькими й большевицькими сексотами.

Загони УПА вступили в місто Котельно Андрусівського району, Житомирської області. Дійшло до бою відділів УПА з німцями і шуцманами. У бою вбито 53 німців, а 23-х взято в полон. Здобуто 6 автомашин. На переміті м. Користишева побився біля їх німцями в забудуваннях тартака. Убито 47 німців, 12 шуцманів здалося в полон (один із них визначився пізніше в бою з німцями під с. Шевченко). Німці втікли.

У Вишневичах біля річки Тетерева зустрівся наш відділ з большевиками. У бою здобуто вози з одежею. Большевики в паніці розбіглись.

У Подніпров'ю населення вітає наші відділи УПА з захопленням; люди в радості плачуть. Розповідають про свою біду за СССР і Німеччини. Населення дуже радо дає допомогу харчами та говорить: „Ми чули, що ви йдете. Бандерівці б'ють всіх захватчиків, роздають землю та добро з розбитих ворожих магазинів". Біля Коростеня наш відділ роздав між селян здобуту в німців сіль. Розкидувано листівки. Селяни гуртом їх читали, висловлюючи своє вдоволення.

Червоні партизани, що ще частинно не розбиті, посилали грабунок і вбивство. Доходить до того, що в неділю біля церкви розбивають людей. При нападі на наші села, мов скажені, кидаються з лайкою на могили, що народ висипав своїм героям, розкопують їх, ломають хрести. Моральний стан большевицьких партизанів жалюгідний. Розпуста, недисциплінованість, взаємні бійки, — ось чим визначаються їхні відділи.

На Поліссі.

Большевики перекинули частину своєї сили з півночі на Любомельщину. Група їх пішла аж у Вербський район Володимирської округи, а більша частина зайняла Головнянський район. Відділи УПА у Головнянському районі звели з ними 6 боїв. У першому бою в половині липня ц. р. знищено понад 300 большевиків; частину взято в полон. У Вербському районі група УПА примушила посуваних большевиків біля сіл Гай, Ставки, де відбувся бій із большевиками. Убито 147 большевиків; багато ранено.

При кінці липня відділ УПА напав на потяг біля станції Маневичі. Потяг боронили німці і шуцмани. Вони цілий час свого побуту в Маневичах звірськими способами знищували українців, що ще досі лишилися в містечку. З німецького боку було багато убитих і ранених. Німці розбігалися у паніці. Усі речі з потягу забрано, а тому і зброю. З нашого боку ранено одного стрільця. Цей стрілець був уже на трьох фронтах, між іншим—під Сталінградом в німецькій армії. Взагалі на фронтах він був 10 разів ранений, тепер його ранено 11-й раз у ногу. Не зважаючи на рану, він вліз у потяг, забрав у німців 2 кулемети та 7 наганів і приніс до своїх.

Продовж липня ц. р. відділи УПА вели завзяту боротьбу з большевицькими партизанами в терені Маневич і відкинули їх поза залізницю Ковель — Сарни. Другий відділ УПА витіснив червоних від Камінь-Коширська в сторону Любишева-Мерочна, третій він боротьбу з червоними коло Прав'ні. До цього часу УПА виграла всі бої на цих трьох відтинках, здобувши значну кількість зброї та знищивши кілька сотень большевиків.

На Волині.

У боротьбі з УПА на терені Волині німці програли від кінця липня. Не зважаючи на жорстоке і нелюдське палення сіл, вбивання безборонних людей, переважно старців, жінок і дітей, населення німці не залякали, а напа-

ки, викликали войовничий настрій та скріпили ще більше ненависть до наїзника. До того ж, у всіх боях УПА населення побачило вищість нашого стрілецтва, його геройство, одчайдушність та самопосвяту, в порівнянні з боягузтвом німців. Легенда про непереможність німецького війська розвіялася, як димом. Німаки й далі часто в товаристві ляхів і мадярів появлуються грабуванням приватного селянського майна, як справжня злодійська банда, що вічним не відрізняється від большевицьких партизанів;

З початком липня на Крем'янеччині розбойно відділ мадярів, що вибрався з наказу німців грабувати селе. Здобуто 30 крісів, 5 скорострілів, 56 гранат, 8.000 амуніції і весь військовий виряд.

У серпні відділ УПА в Здолбунівському районі здобув у німців 12 тягарових авт.

В Івачкові, Здолбунівського району, мадяри грабили селян. Саме тоді надійшов наш відділ та покарав мадярів. Мадяри лишили на полі кільканадцятьох убитих. Здобуто значну кількість зброї.

До Тайрук, Здолбунівського району, приїжджали ляхи, щоб забрати збіжжя. Відділ УПА не допустив до цього та розігнав їх, при чому вбито кількох ляхів.

Мадяри й ляхи виїхали з Мізочі до с. Слуцько, де, як ликуки, напали на церкву, ограбили її і всередині знищили. Пізніше заїхали по дорозі кілька хат; вертаючись через Стару Мощаницю, зустрілися з відділом УПА. У бою втратили 40 вбитими і 16 раненими.

З початком серпня прибуло 32 німців до села Гнидави на Луччині, з ціллю грабувати населення. Наш відділ не допустив до грабежу. Убито 17-ох німців, багато ранено. Решта німців повтікала.

Біля фільварку Осіче на Луччині відбувся бій відділу УПА з німцями. У довгому і завзятому бою вбито понад 50 німців; багато ранено.

С. Дажевський.

Про основи дисципліни

Що таке військова дисципліна або карність? Коротко на це питання відповісти можна приблизно так: військова дисципліна або карність — це безоглядне підпорядкування та послух військовиків вищим їхніх зверхників і точне виконування їх наказів цілого свого життя.

Одначе тоді визначення дисципліни—карності ще не вичерпує справи, бо не в одному після цього виникає питання: — Ага, отже чей, що виконує накази, як безрозумна машина — автомат, чекать волю свого зверхника?

Спробуймо й на це питання дати можливу відповідь.

Для цього треба буде нам спершу вглянути до історії, — адже ж вона подає живі та дійсні приклади розуміння та виконування військової дисципліни — карності в подивоєних армії різних часів і різних земель.

І тут, переглядаючи хоч загально історію людства, пробимо такий висновок: усі армії, які тільки колись-небудь існували, можна, щоно їх розуміння та виконування в них дисципліни — карності, подіяти на дві дуже характерні — відмінні від себе групи—типи. Такий поділ, можливо, покидно вже сприйнятий, але в загальному він правильний, а для легкої орієнтації безперечно дослідчий.

О ньому ні дає тіни, опираючись на конкретних прикладах.

Військо хоч би армію перського царя Дарія з IV-го та III-го ст. перед нар. Хр. Перераховуємо в під до військових зелатів; і не зважаючи на те, що недостатньо грубо розкриємо вчих військ тієї епохи. Як не покинути? Дуже просто: Дарієва армія—це була від неволоцьким елементом підкорена армія невільників — рабів, зігнаних з усіх усюдів, насильно одірваних від рідної хати та родини, армія, що її інтереси Дарієвої держави були не тоно чужі — байдужі, але навіть ворожі. Мало того. Дарієві полководці підтримували дисципліну — карність серед свого полцтва виключно ворожими, магами, а то й мечем. Тож і не дивно, що на візьмова армія зійшла навіжень.

Якщо ж деякий час і була в ній дисципліна—карність, то її розгадати треба як наслідок страху перед побоєнм, а то й смертю з рук зверхників.

Але не тільки старинна історія знає такий чин армії; має його добре і новіше.

Адже ж такими самими під національним сегодня різнопеременним армійми національні, як Дарієві армії, були армії перської Росії та Австрії — з'єдинені, бо і в них дисципліна — карність була наслідком страху перед карою. Може її кари й були легші ніж у Дарієвій армії, але в дійсності розуміння і виконування дисципліни — карності мусуті нічим не відрізнялося. Про Червону Армію імперіалістичної Москви, де за дисципліну — карність дбають політруки та НКВД, вже й казати нічого. Також у цій армії дисципліна—карність—не свідомійнійсний страх перед розстрілом. Дайте їм трохи більше волі—і з її дисципліни ні сліду не останеться.

Це ж саме можна твердити про дисципліну-карність у всіх армії, що служать чужим, їм ворожим, нерідко протинародним інтересам імперіалістів, які включують їм останню краплю крові й поту, силуючи погрозами й легшими чи тяжчими карами їм частогусто на певну смерть.

Так розуміють і виконують дисципліну в армії першого типу.

Цілком на інших основах організують армію, коли вона призначена для оборони держави. Перед такою армією стоїть чесна справедлива ціль, яку бачить кожний рядовик. Історія людства знає безліч таких армій. Ось візьмім для прикладу нас перед тим згадуваду кільканадцятичну грецьку армію, що розбила Дарія.

Де шукати джерела її сили та успіху? Ніде інше, як у свідомій і добровільній самодисципліні—карності що виплинала з серця, яке любило над усе свою державу, народ, родину, і з розуму, що твердо усвідомлював собі конечність і доцільність боротьби з ворогами—поневолювачами.

Якщо таку свідому та добровільну самодисципліну — карність ми бачимо у народу, що обороняє свою державу від загарбників, то яка ж глибока самодисципліна — карність повинна бути у війську того народу, що ще не має своєї держави, але бореться за неї? Таким військом є наша Українська Повстанча Армія. Ціль УПА — виборити волю і кращу долю свому народові шляхом створення Самостійної Соборної Української Держави. У цій найдеш самі добровольці. Вони не прийшли сюди шукати особистої наживи чи пригод, вони прийшли, щоб поборати з ворогами свого народу. Це свідома меншість. Немає тут надії на легку звитягу. Хто йде в таку армію—той віддає свої особисті справи за жертвенник народного діла.

Тому, кінець - кінців, на поставлений вами спочатку запит, чи дисципліна—карність—це безоглядний послух зверхникові без жодних докуцень, особистих уподобань тощо, відповідаємо: „Безперечно, так"! Але той, що виконує накази—не не безрозумна машина автомат. Ні! Він розуміє і відчуває дисципліну — карність цілим серцем і душею.

Звязу догори в армії мусить їм глибоко і свідомо пропущений послух, а згори до низу глибока товариська пошана, дружня любов, розуміння потреби ратування кожного друга навіть ціною власного життя, особиста пошана кожної одиниці та її гідності. Тільки такі карність дисципліна щиро здане в одне русло волю наказуючого й виконуючого і забезпечує успіх справи, за яку бореться армія.

При кінці липня ц. р. до с. Березня, Сенкевичівського району приїхали на пацифікацію ляхи автом і двома хурами та німак бричкою. Наші повстанці розбили їх, здобувши авто, бричку й хури. На відмогу, опісля, приїхало 50 німців. Бій розгорівся наново. Вбито 30 німців, 7 ранено. Німаки закривавили ціле поле. Бій тривав цілий день. Здобуто багато зброї та амуніції. Двом полякам удалося втікти з поля бою, одни із них кричав на фільварку: „Юж ми войне пшеграли, вшисци побіці, тилько нас двух уцекло. Їх там дужо не було, але як бійом, то бійом" („Вже ми війну програли, всі побиті, тільки нас двох втікло. Їх там не було багато, але, що б'ють, то б'ють").

В одному з сіл Радивилівського району німецька адміністрація наказала селянам виводити худобу. Наша боївка засіла на шляху, що ним їхали німці й поляки з забраною худобою. Грабіжників було коло 60. Розпочався бій, у висліді якого вбито 22 німаків, а близько 10 ранено. Здобуто зброю і відбито всю худобу.

На німців і їхніх прихвостнів, що забирали збіжжя з одного фільварку в Сенкевичівському районі, наскочили повстанці. У бою відібрали всі вози зі збіжжям та разом з ними, вбили 15 фольксдойчів, кількох ранили і здобули багато зброї. Недобитки тікали, куля очі несли.

У Млинівському районі відділ УПА, що складався, крім українців з грузинів, узбеків та росіян, у бою з німцями забив понад 60 ворогів.

На шляху Дубно — Крем'янець повстанці спалили 14 авт і вбили коло 50 німців. Між убитими був директор тютюнових фабрик України. Здобуто зброю, військовий виряд, одяг та взуття.—

Визвольна боротьба сербів

Німецько-югославська війна в квітні 1941 р. не була легкою. Свободолюбивість і войовничість сербів та вигідна до оборони гірська територія створили для німецької (тоді ще „переможної") армії незвичайно важкі умови в боротьбі. Воєнно — політична ситуація (зростаюча активність СССР проти Німеччини) наказувала Гітлерові якнайшвидше закінчити війну на Балканах, хоч би це коштувало йому багато людського і воєнного матеріялів.

На перший погляд, Гітлерові вдалося це зробити. Але в дійсності Балкани залишилися тими ж самими „Балканами" в політичному, а не географічному розумінні цього слова. Історично — політична приказка: "Хочеш війни — зачепи героїв", — зовсім не втратила своєї сили.

Сербська армія, не маючи змоги ставити спротиву бравурно — атакуючій і міцній ще німецькій армії, припинила фронтову війну. Регулярна армія перейшла в партизанську. Від самого моменту „закінчення" війни з Югославією німці ведуть війну із сербами. Закордонна преса постійно містить повідомлення про сербську партизанщину проти німецьких та італійських окупаційних військ.

Починаючи з літа 1942 р., партизанська війна в Сербії досягла дуже великих розмірів і тим самим зв'язала численні дивізії німецької армії і СС, не рахуючи відділів італійської армії та зорганізованих відділів тамошніх німців (фольксдойчів), хорватів і охоронних відділів Сербії, які змушені йти за урядом Недіча.

Навесну навіть німецька преса, більш того, навіть звідомлення верховного німецького командування, повідомляє про „успішні" бої з сербськими партизанами, називаючи їх комуністами (6. III., 30. III.), щоб згідно з своїми методами боротьби з поневоленими народами компромітувати визвольну самостійницьку боротьбу цих народів і разом з тим оправдати безпощадний, чисто большевицький терор і винищування народів, мовляв, „з большевиками по-большевицькому" — (з промови Гебельса в лютому 1943 р.). З большевиками сербська партизанка не має нічого спільного, навпаки, вона ставиться до них виразно вороже. Це видно хоч би з того, що большевики оголосили ген. Михайловича і його людей „зрадницькими реакціонерами", а в ноті до сербського уряду назвали ген. Михайловича зрадником і приятелем держав осі.

Хто такий Драза Михайлович.

У січні 1942 р. лондонське радіо передало: Королівський югославський уряд повідомляє, що єдиним дійсним заступником короля Петра II-го в Югославії є полковник Драза Михайлович. Його величність король призначає Дразу Михайловича генералом і міністром війни.

Таке призначення випливало з того становища, що його здобув Драза Михайлович своєю боротьбою з окупантами.

Драза Михайлович народився 27 квітня 1893 р. Уже дванадцятилітнім юнаком Михайлович вступив у воєнну академію. 1912 р. він брав участь у балканській війні як підстаршина. Під час першої світової війни його підвищено в чині до старшого лейтенанта. 1925 р. вступив уже як майор до королівської гвардії, а в 1936 р. і 1937 р. працював як військовий аташе в Софії і Празі. Початок німецько-югославської війни застав його в чині полковника в Мостері. Був призначений керівником оперативного відділу другої армії в Сараєві. По відступі югославської армії, Михайлович стає на чолі старшин і вояків, що залишилися, і відходить з ними в гори, організовує партизанську армію і веде безперервну боротьбу з окупантами.

Територія і розміри боротьби.

Повстанча акція ген. Михайловича поширюється не тільки на всю територію обкроєної Сербії, але й на території новоствореної Хорватської держави, Чорногорії, Герцеговини і Боснії, взагалі на цілу територію б Югославії. Цей гірський край спирає партизанським діям, про що з жалем висловлюються в своїх офіційних повідомленнях німці.

Розміри боротьби можна уявити з того факту, що боротьба ведеться вже більше, як два роки. Німці називають її „малою війною" або війною з комуністичними бандитами, одначе часом признають, що це війна Гуерілля (так називалась іспанська партизанка проти Наполеона — перша причина розпаду імперії Наполеона), і що німці мають діло не із звичайними „бандитами", грабіжниками, але з військово—організованими сербськими відділами, що називаються „четниці". З кругів організації „четниці" вийшов план сараєвського вбивства (1914 р.). Вони теж організували повстання проти союзу з німцями в 1914 р. Однак ці визнання не стримують німців від того, щоб називати Дразу Михайловича „розбійником — генералом б. короля".

Ця „мала війна" змагає від німців концентрації численних військ, хоч у дійсності воєнні дії, що тривають цілими місяцями, обмежуються тільки до утримання партизанських загонів на досить значній віддалі. Для підтримки дій німецького вермахту, СС-частин і других військ німці примушені вживати не тільки танки, але і авіацію, хоч партизани вживають лише легку і важку зброю піхоти.

Про кількість партизанів ніхто з їх противників нічого не знає, задовольняється тільки припущеннями. Фактом є, що ці „невеликі групи", як подають самі німці, мають втрат по 10. 000 поволеними, по 13.000 вбитими (30. III. 43 р.). (Числа, що варті звідомлень німецького командування зі східного фронту, та то ще 1941 р.). Окупантська армія здобуває від партизанів міста (Бігач, Лінж, Глямач, Лівно (звідомлення 6. III. 43 р.), склади зброї і прохарчування (звідомлення 30. III. 43 р.).

Партизанські відділи знищили в літі 1943 р. всі засіви „на ниї", а безпека цілого краю дуже серйозно поставлена під знак запитання, з чого добре здають собі справу самі німці.

Німецька окупаційна й хорватська влада нагороджує учасників протипартизанської боротьби високими військовими орденами. При цьому слід додати, що нагороджують не тільки підстаршин, але міністрів (Льєркович) і старшин (генералів, полковників).

З наведених вище фактів видно, що визвольна боротьба сербського народу створює для Німеччини шорех більші труднощі в пануванні на цих землях і разом з тим створює добре підготовлений грунт для виникнення другого фронту, хоч уже сьогодні таким другим фронтом можна вважати самостійницьку боротьбу сербів та інших поневолених народів. —

(„Чорноморський Вісник", ч. 2.)

УПА бореться:

проти німецького та московського імперіялістичних наїзників, що змагають до поневолення та знищення українського народу.

* * *

—Послідний раз прийшов Андрій; він був у мене вчений. „Тату, каже, тепер ідемо воювати за Україну". — „За яку Україну"?—А він підоймив шаблев груду землі та й каже: „Оце Україна, а тут—і справим шаблев у груди—отут її кров, землю нашу ідем від ворога відбирати. Дайте мені, каже, білу сорочку, дайте чистої води, аби-м обмивси та й бувайте здорові!" — Як та его шабля блиснула та й мене засліпила. „Сину, кажу, ти є ще а мене менший від тебе Іван, бери і его на це діло; він дужий, най нас обох заховаю у цу нашу землю, аби воріг з цего корня її не віторгав у свій бік". — „Добре, каже, тату, підемо оба".

— А рано вони оба виходили, а стара сперлася на ворота та не говорила, але так здалека дивилася, як з неба. А як я їх скидав на колії, то-м казав: Андрію, Іване, взад не йдіть!

Василь Стефанник
„Синя".

Андрій Заяць.

Польова стійка.

Польова стійка — це обезпечення на постої, складається з трьох людей (провідник і два зірці). Завдання польової стійки — забезпечити відділ на постої.

Обов'язки п. с.:—Перш за все стійковий мусить пам'ятати, що життя його друзів, яких він обезпечує, в той час залежне від нього. Він мусить собі виробити почуття відповідальности та пам'ятати, що несумлінна служба на стійці може принести смерть для його друзів і для нього самого.

Тому стійковий під час служби на стійці всю свою увагу, весь свій зір та слух мусить спрямувати вперед себе, то значить, у ворожий бік. Сам стійковий повинен бути горлий з того, що має змогу стояти на стійці зі зброєю в руках в обороні Батьківщини.

Стійковий, виходячи на стійку, мусить знати: кличку, умовлені знаки для зв'язку з чатою, (як свист, ракета і т. п.)

— число: місце стійки і сусідніх стійок;
— відтинок зорення;
— на які предмети в терені треба звертати увагу;
— відомості про ворога на свойому відтинку;
— місце чат, (місце ворога);
— власні відділи на передвілілі;
— дорога відпороту в разі наскоку ворога:

Праця п. с. вдень: стійковий мусить на своє місце заходити так, щоб його ніхто не помітив спереду. Місце мусить бути таке, з якого можна добре зорити. Стійковий мусить у терені добре замаскуватись) і стояти яких 400 — 500 мт. від місця чат.

Місце вибирати десь на горбку чи на дереві, щоб якнайбільше терену засягнути своїм зоренням. Прийшовши на стійку, стійковий зорить, починаючи від себе, свід віг, так далеко, як лише може оком сягнути й відтак очима веде до себе; і так цілий час. При тому цілий час не відвертає уваги від своєї роботи. Всякі відомості про ворога тоне своєму командирові умовленими знаками, не оглядаючись назад.

Уночі в закритому терені стійковий стоїть ближче своєї чати, яких 100 — 150 м. Уночі корегується більше слухом, як зоренням. Стійка стоїть десь близько доріг чи десь вдолині, де на горбок на тлі неба все видно. (Вночі з горбка чи з дерева в долину нічого не видно й не чути.)

Погодінка: стійкового на стійці обов'язує тиша. Не вільно йому залишати місце стійки, сходитись із другими стійковими на балачки і т. п. Не вільно заснути, курити, співати чи гомоніти, входити з кимнебудь в якісь розмови, полагоджувати фізіологічні потреби, викладати, або віддавати комунебудь кріс, навіть своїм зверхникам, і то найвищим, бо це все відвертає увагу стійкового від праці та зражує стійковим стійки, з його зрадити не вільно. Сам стійковий у той час не обезпечує відділу, бо його увага звернена на інше місце.

Коли стійковий на стійці тяжко захворів, нпр. мабути дістав атаки серця і т. п., він приклякає когось зі своїх друзів, щоб зголосив до командира чат. Якщо біля нього немає нікого близько, а він такий хворий, що не може далі стояти, тоді він одним пострілом алярмує чату, і йому прийде на допомогу. Одначе сьогодні, в наших обставинах, де кожний стріл є алярмовий, не треба стріляти, а тоді когось з поклякати умовленим знаком, свистом чи подібним засобом зв'язку.

Стійковий на стійці, обсервуючи свій відтинок терену, мусить слідкувати, щоб ніхто не підкрався до відпочиваючих відділів. Звичайно, ворог, який хоче заскочити відділ, буде старатися оминути наші п. с. Стійковий готовий у кожний мент до бою. Кріс тримає готовий до пострілу, багнет (штик) на крісі, граната загострений.

Якщо якась підозріла людина підходить до стійкового, стійковий відразу бере її на ціль і веде до себе та відзиває на яких 20 — 30 м. (на ветерані) кличкою. Сам залягає на становище і стримує прохожого словами — „стій", „кличкою". Крикнути треба так, щоб прохожий почув. Якщо він по баторазовім (3) тримання не стане, стійковий стріляє. Якщо ж прохожий знає і подає кличку, стійковий голосить: „Дорога вільна" і пускає прохожого. Якщо прохожий не знає кички, тоді стійковий командує: „Обернись", „підняти зброєю", „руки вгору" і веде його до „стій". При тім заповідає прохожому, що буде стріляти, якщо він ворухнеться. (Стійковий мусить залягти на становищі, тому що коли стійковий затримає прохожого „стій" той може на нього скинути вогнем з автоматичної зброї чи кинути на нього гранату.

Стійковому на стійці не вільно людей дегітимувати, ренгувати, а тримати їх до зміни або покликати когось з чати. В разі, коли йдуть до командира якісь зв'язкові і просять, щоб стійковий затримав їх до нього, стійковий не сміє залишити місця стійки, а заводить їх до свого командира чат.

На випадок, коли стійковий затримав прохожого „стій", а прохожий кричить „стій" — стійковий також не сміє його пропустити, а кладе його на землю. Ворог також буде завжди відповідати „стій" („своїх" у нас немає. Прохожого треба знати, хіба що він знає кличку, або якщо стійковий знає його особисто) При тому стійковий не сміє відвертати уваги від дальшого обсервування свого відтинка терену.

Коли стійковий затримав якогось прохожого і його тримає, прохожий може пробувати викрутитись у стійкового за обіцяє йому щонебудь; стійковий мусить пам'ятати, що погодитись на таку пропозицію — це найбільший національний злочин. Коли б стійковий відпустив такого типа, то за хвилину пропав би й він і всі його друзі. Такого злочину стійковий не сміє допуститись. Стійковий не сміє в тому випадку ні з ким вдаватися в розмову.

В разі, коли надходить ворожий відділ, стійковий повідомляє для свого начальника (чату). Сам залягає на становищі і тримає, стріляє (в бік ворога) алярмує своїх. Одначе стійковий сам не сходить з місця стійки.

Організація та завдання інженерної розвідки

(Закінчення з 10-ї стор.)

Детально ознайомившись з цим відтинком терену та дороги, начальник інж. розвідчої команди пише на ім'я командира відділу зведомлення, зразок якого подаємо нижче:

25 червня 1943 р.
16 год. 30 хв.

До
Друга Останенка

З в і д о м л е н н я

Виконуючи Ваше доручення, інж. розвідча команда провела інженерний огляд терену та дороги від с. Шелепухи до залізничної станції Сосниця. Відтинок розвідується 5 км.

За 300 м. від с. Шелепухи дорога проходить на гору під кутом 25°. На відстані двох км. від цього села, біля хутора Зобайковку, добальтова дорога здосмаєм зубцями (кратерами), кількість цілих достатньою, що їх було не менше 10, що поперечує на 3-му км. ліво до містечка Дрижуного. По обох боках дороги проходять телефонні лінії, з якого боку у містечка Дрижуного. Ці обидві лінії пересічені.

На 4-м км. біля лісу „Чернишів", чередують, з правого боку ріки на 2-ох протоках і 2-ох проходах. Цілком — одинокі ріки Сейрик з переходами міст на 2-ох протоках і 2-ох проходах. Перекладини подвійні, по 16 см. кожна. До лівого боку, з правого боку ріки на 2-ох рамах. Перекладини подвійні, по 16 см. кожна. До лівого боку, з правого боку дорога на 300 метрів заміновано мінами протипіхотного військового підвіду. Це встановлено посадами кілька мінами, закладено вибухи від рабних контрів та від пилорів з німецькими прапорами. Закладено на тілах німецького кріпкого набою та не-закладений набій від машинового пістоля. Біля станції Сосниця „на хуторі Лисяче — хати стоять пустою. Про що й доводимо до Вашого відома.

Підпис: **Степанчук.**

Не треба писати своєї функції та військового звання, ні командира, на якого адресується зведомлення, ні начальника розвідки. Це робиться з огляду на військову таємницю, бо коли б випадково зведомлення попало до рук ворога — він би не міг дізнатись, про яку військову формацію йде справа.

Такі основні завдання інженерної розвідки.

НА ПОЛІ СЛАВИ

В бою з німецькою засідкою під Черниншем (пів. Лучинів) дня 15-го травня ц. р. згинув геройською смертю військовий референт Краєвого Проводу ОУН на ПЗУЗ, поручник **Іваків Василь** (Сонар, Сом). Походив він з Рогатинщини в Галичині. Повний енергії та самопожертви, щиро і відважно працював сл. п. Сом над організацією Українських Збройних Сил на ПЗУЗ.

У тій же засідці згинуло ще 9-тьох Друзів. Між ними поручник **Ковальський Юзіяк** і хотар **Сиктоцький Семен** (Сіко), обидва активні члени ОУН і добрі військовики-організатори. Походили з Галиччини.

Дня 1. VIII. ц. р. в Бугрині (Рівенщина) згинув, замордований жахливим способом німецькими катами, **Луцюк Іван** (Рудящий), виховник і політичний керівник одної групи УПА. Відданий член ОУН і надзвичайно активний організатор виховної справи в УПА. Походив з Волині.